

ITINERARIS DE LECTURA

Àngel BURGAS

Edició:

Institució de les Lletres Catalanes
Portal de Santa Madrona, 6-8
08001 Barcelona

Elaboració:

Servei d'Immersion i Acol·liment Lingüístics
Via Augusta, 202
08021 Barcelona

Autora:

Ana Magdalena Troncoso Pérez

Barcelona, desembre de 2011

ÍNDEX

Pòrtic	7
1. Qui és	9
2. Què escriu i com escriu?	10
3. Itineraris de lectura	11
<i>Petites històries del Globus.</i>	14
<i>L'anticlub</i>	17
<i>El club de la cistella</i>	20
<i>MAX</i>	23
<i>Operació Kyoto</i>	28
4. Què ha escrit?	31
5. Premis literaris	23
6. Enllaços d'Internet	33

PÒRTIC

Les històries d'Àngel Burgas solen ocupar-se de temes com la identitat d'un mateix, la diversitat, la justícia i problemes socials actuals, com la immigració, les drogues, l'apatia, tot ressaltant, sense prejudicis, aspectes problemàtics de la vida quotidiana que ningú gosa corregir. Les seves obres són una reflexió, sense didactismes, sobre els problemes que ara afecten la humanitat i l'afectaran en el futur si no hi posem remei a temps.

Les seves obres demanen un lector intel·ligent i actiu que reflexioni i tregui les seves pròpies conclusions. En les seves obres, moltes vegades adreçades a un públic adolescent, l'autor hi sosté, tanmateix, la mirada de l'adult, defugint la trivialització.

Autor prolífic, explora tots els gèneres de la narrativa, des de la novel·la realista a la ciència-ficció i la novel·la negra, amb uns valors constants: l'amistat per afrontar les adversitats i no perdre l'esperança del canvi; la família i l'escola com a referents necessaris per als adolescents i joves; la consciència d'un mateix i dels altres per assolir el respecte a un mateix i a la diversitat.

Són obres que també emfatitzen el concepte de la creació literària; una mena d'homenatge a la literatura i als gèneres de ficció dins de la literatura. Perquè allò que ens fa més humans és aquesta capacitat creativa que ens sublima de la realitat.

ÀNGEL BURGAS

1. QUI ÉS?

L'Àngel confessa haver estat un nen tímid, alhora que observador, i la literatura va ser una bona manera de comunicar els seus sentiments i reflexions. Així, els primers versos i narracions que va escriure esdevenen l'embrió de la seva carrera literària.

També en l'adolescència demostra un gran interès pel gènere teatral, formant el seu propi grup de teatre, Tarima de Joc, amb el qual estrena *Tartan del micos*, de Terenci Moix, i *L'eixarranca*, obra de creació de l'autor. Aquesta simpatia pel teatre no la perdrà mai i continua fent algunes incursions en aquest gènere: *Fan club*, representada l'any 2001 al Teatre Municipal de Figueres per la companyia l'Eclipsi; *Petó públic*, representada per Mentidera Teatre a la Sala Planeta de Girona, l'any 2008; *Una peça de Jenny Hollan*, editada a L'Albí, Berga, l'any 2008, però sense haver-se pogut representar encara. Totes aquestes obres són un exemple de la seva continuïtat dins d'aquest gènere literari.

El cinema és una altra de les seves aficions artístiques. És un gran coneixedor de les pel·lícules i els directors més emblemàtics de la història del cinema.

Però la principal inclinació artística de l'Àngel Burgas durant els primers anys de la seva projecció professional va ser la pintura i les arts plàstiques. A Figueres va ser alumne del pintor Josep Ministral, a qui va substituir portant un taller de plàstica per a nens. L'any 1983 inicia els seus estudis de Belles Arts a la Universitat de Barcelona i s'instal·la a la capital. Un cop acabats els estudis universitaris a Barcelona, l'any 1988, va ser convidat com a estudiant a l'Escola Superior d'Art de Berlín (Alemanya), on va ser alumne de K. H. Hödicke. Hi viu dos anys. Aquesta experiència és fonamental en el seu desenvolupament personal i creatiu.

Quan torna a Barcelona es dedica a la docència com a professor de plàstica i dibuix tècnic d'ESO i Batxillerat en diferents escoles de la ciutat. Compagina la seva tasca docent, amb la qual gaudeix perquè sap connectar amb l'univers del jovent, com es pot comprovar en les seves novel·les, amb la seva carrera literària. Progressivament, però, abandona la plàstica per concentrar-se i apostar per la literatura.

Publica per primer cop el recull de contes *Show* l'any 1999, a l'editorial Proa. Després vénen *Petites històries del Globus*, l'any 2001, a l'editorial Casals; *Adéu*, l'any 2002, a Proa, amb què va guanyar el premi Mercè Rodoreda 2001 i el de la crítica Serra d'Or 2003; *L'anticlub*, a La Galera, l'any 2002; *Petites històries subterrànies*, a Casals, l'any 2003; *MAX*, l'any 2004, a la Galera, premi Joaquim Ruyra l'any 2003 i finalista del premi Protagonista jove 2004; *El club de la cistella*, a La Galera, premi Josep M. Folch i Torres 2006; i moltes altres obres de literatura juvenil i també per a adults.

L'aposta final de l'Àngel Burgas ha estat abandonar la docència per dedicar-se exclusivament a la literatura. Malgrat això, les seves obres destil·len una preocupació constant per l'educació i tracten temes que connecten amb l'univers vital dels joves. Manté una estreta relació amb el seu nebot Aleix, a qui fa confident i demana opinió dels manuscrits abans d'editar-los i a qui ha dedicat algunes de les seves novel·les. *MAX* n'és un exemple, fins i tot li ha dedicat el nom del protagonista, Aleix Ortensi.

Actualment, l'Àngel Burgas escriu per a adults i per a joves. A més, pertany al consell de redacció de la revista *Faristol* i s'encarrega de la secció «Llibre Il·lustrat» del suplement de cultura del diari *Avui*.

2. QUÈ ESCRIU I COM ESCRIU?

Són moltes les preguntes que podríem fer a un escriptor com l'Àngel Burgas; la primera, potser, seria «Per què escrius?». I ell ens remetria a la seva infància, a la biblioteca del seu pare, a l'apassionant lectura dels clàssics, al seu tarannà tímid i reservat, a la seva inquietud d'artista. Llavors, com ell mateix assenyala, respondre aquesta pregunta «és retrocedir a la infantesa i la joventut», on hi ha el germen creatiu que després ha esdevingut una necessitat vital:

Escrius perquè et sents seduït per la manera com altres han expressat aquestes emocions abans (...) Escrius des del moment que prens consciència que hi ha un món paral·lel al real, que és el de la ficció.¹

Aquests són impulsos creadors; després ve la disciplina i l'organització, imprescindible per a qualsevol activitat humana i, evidentment, també per a la tasca creativa.

L'Àngel treballa en un estudi ple de prestatges amb llibres. En un caos aparent que en realitat respon a un ordre mil·límetrat, i que li serveix per a cercar allò que busca amb exactitud. Treballa sense distraccions, sense música i amb una decoració molt sòbria, amb un vell portàtil que conserva per raons sentimentals (el seu company de viatge en l'escriptura); envoltat pels clàssics, els quals admira i que sovint torna a rellegir per no perdre la connexió amb la Literatura en majúscules. També hi ha catàlegs d'art i llibres il·lustrats, l'altra gran passió de l'escriptor. Els seus originals impresos abans de passar pels correctors editorials també l'acompanyen. Enmig d'aquest microcosmos, barrejades les lletres amb la pintura en un univers comú, l'Art, l'Àngel passa moltes hores del dia dedicat a la seva tasca.

És molt metòdic i disciplinat en la seva feina, amb una gran capacitat de concentració. Té una agenda programada i un horari establert que compleix beatament. Aquesta tasca l'obsessiona, el capfica i l'estimula a superar-se.

Coneixedor que un escriptor no pot viure només de l'autoproveïment, l'Àngel intenta no desconnectar del món literari actual i de les noves veus narratives. Per això esmorza llegint articles dels suplementes literaris dels diaris. Després, entra a l'estudi i comença a treballar sabent exactament què és el que ha de fer.

Pot ocupar-se de dues obres a la vegada i treballar diferents fases en cadascuna. Tot i així reconeix que la fase inicial és «purament mental». Són les preguntes que el mateix escriptor es fa i que intentar respondre «fent encaixar com un trencaclosques». Després ve la fase d'escriptura, que «resulta fascinant i frenètica». Assegura escriure sense prejudicis pel que fa al tipus de lector al qual s'adreça. En tot cas, el que ha comprovat és que, quan escriu per a adolescents, els protagonistes també ho són. Però no hi ha una elecció predeterminada ni un canvi deliberat d'actitud. El que fa és adequar el to narratiu al del protagonista, amb la mateixa naturalitat que un actor pot ficar-se en la ment i la pell d'un personatge.

¹BURGAS, Àngel. «Autoretrat amb bolígraf a la mà». *Faristol*, núm. 69. 2011

La fase creativa és també la fase de l'experimentació, de la recerca del to, de l'estil, de voler expressar-ho tot amb naturalitat, passant desapercbut entre les línies. Confessa que hi ha un moment màgic en què els personatges semblen caminar sols; això només pot passar quan els personatges han estat molt ben construïts.

La fase dos, la de la correcció, és més feixuga i dura perquè implica tenir capacitat d'autocrítica i la maduresa de rebutjar allò que no s'escau però que s'ha treballat amb tanta passió; de cercar la perfecció, tot i que sigui un impossible.

I quan l'Àngel dona l'obra per acabada, deixa el manuscrit a un grup molt reduït de privilegiats (el seu nebot Aleix n'és un) i els en demana l'opinió. Malgrat tots aquests passos, sap quan ha d'abandonar la reescriptura, manté la serenitat i és conscient que tota obra està supeditada a un temps i un espai i que, per això mateix, les percepcions que se'n deriven canvien com canviem nosaltres.

3. ITINERARIS DE LECTURA

Petites històries del Globus

Edat de lectura

Per la seva qualitat expositiva, la naturalitat de l'estil, l'estructura i el ritme, aquesta és una lectura recomanada per a 1r i 2n d'ESO. Això no obstant, el rerefons de contingut social i polític la fa idònia també com a lectura per a 3r i 4t. En tot cas, és una lectura de la qual es pot treure molt de profit a les aules, perquè els relats que conté poden ser analitzats des de diferents àmbits.

Argument

Petites històries del Globus són relats que narren diferents realitats de joves de la mateixa edat però de distintes nacionalitats que viuen en diferents zones del planeta, així és en els primers vuit relats, o bé convergeixen en l'espai comú del metro de Barcelona com passa en els capítols 9 al 19.

El fet de viure o no en els seus països d'origen estableix que se'ls catalogui o no d'immigrants. En tot cas, tots els relats parlen de com els joves d'arreu no disposen de les mateixes condicions ni de les mateixes possibilitats per desenvolupar-se. Aquesta problemàtica comporta que molts d'ells decideixin o bé hagin de fugir dels seus països per poder aconseguir tirar endavant. Però un cop aquí, solen tenir encara molts entrebancs per aconseguir una vida digna.

La similitud d'edat entre els personatges dels relats i els lectors fa que aquests últims puguin implicar-se en la problemàtica que envolta els protagonistes, una problemàtica que no apareix explícitament. De fet, els adolescents, molt sovint, desconeixen el rerefons polític que els fa patir segons quines situacions. Els lectors i lectores, amb l'ajut del professorat, poden implicar-se dialectalment en les realitats dels relats, anar cercant l'origen i les causes de la problemàtica i fer el pas endavant d'intentar cercar solucions.

Estructura

Aquest volum originalment estava dividit en dos llibres autònoms: *Petites històries del Globus* i *Petites històries subterrànies*. Per aquesta raó hi ha diferències entre els vuit primers capítols i els restants. Una diferència no només espacial, com s'ha esmentat anteriorment. Els relats dels primers vuit capítols tenen lloc en diferents zones del planeta, mentre que els següents convergeixen tots en el metro, si bé tots fan una retrospectiva en el temps que implica ubicar-los en els diferents països d'origen. També hi ha una diferenciació argumental. Així, els primers vuit capítols són històries autònomes, sense connexió les unes de les altres, mentre que a partir del capítol 9 les històries estan encadenades amb personatges que entren i surten del metro. Aquesta concatenació dels relats segons els personatges que entren i surten és circular, ja que a l'últim capítol els que tanquen la cadena són el Marcel i el Tier, els mateixos protagonistes del capítol 9.

Els dinou capítols tenen en comú el fet de partir d'una anècdota. Tibant el fil de la narració, podem arribar a conèixer-ne l'origen i les causes. Els títols de cada capítol sintetitzen les anècdotes. El lector es veu en la necessitat d'omplir els buits informatius i de voler saber les realitats sociopolítiques en les quals s'emmarquen les històries.

El fet que siguin relats anecdòtics, escrits la gran majoria en tercera persona, excepte «Les cases fresques» i «La nit als carrers de Rio», provoca que es pertorbi la linealitat narrativa i hi hagi salts enrere fruit de les reflexions i els records dels protagonistes.

Les il·lustracions que acompanyen aquests capítols, dibuixades per Ignasi Blanch, tenen també un fort caràcter connotatiu i no han de passar desapercebudes en la interpretació de la temàtica que se'n faci.

Tema

Sens dubte, el tema per excel·lència d'aquesta obra és el de la diversitat cultural i la defensa dels valors de respecte i igualtat. Es tracta de fer entendre a la gent jove que totes les cultures i societats són compatibles en aquest globus.

Amb l'exposició de les diferents realitats dels protagonistes, el que intenta l'autor és trencar els tòpics sobre la problemàtica de la immigració, tòpics que moltes vegades publiquen els mitjans de comunicació i que la por al que desconeixem intensifiquen. El missatge d'aquest llibre és que tots tenim els mateixos drets i deures, però que a l'hora de la veritat hi ha països on aquests drets no es compleixen i les persones han de cercar la manera per sobreviure. D'aquesta manera, per sobre de les diferències ètniques o socials, que queden en segon pla, el que és veritat és que tots som persones, amb les mateixes inquietuds i expectatives de futur.

Així, es descriuen diferents realitats sense tòpics, sense judicis de valor i amb naturalitat. Tibant del fil d'aquesta temàtica de la diversitat sorgeixen altres temes de tipus polític i social: les conseqüències de la guerra freda als antics països comunistes europeus i la desintegració dels seus règims; els enfrontaments ètnics i la neteja racial tant a Europa, a la guerra del Balcans i la divisió de l'antiga Iugoslàvia, com a l'Àfrica, que provoquen èxodes i la creació de camps de refugiats; les seqüeles de la dominació britànica a l'Índia; els problemes de superpoblació, la misèria; les crisis econòmiques, la corrupció i la delinqüència en alguns països d'Amèrica del Sud; les drogues, les màfies; els atemptats contra la infantesa, l'explotació infantil, el tràfic de nens. En definitiva, les nombroses

violacions als drets humans que es cometen avui dia arreu del món, que no podem defugir sense preguntar-nos per què passen i com aturar-les.

El to d'aquest relats, però, no es catastrofista, sinó esperançador. L'ajuda humanitària és un altre dels temes que apareixen en els relats, personificats en turistes que es preocupen per la situació dels països que visiten, monges, cascos blaus, metges sense fronteres, escoles, persones... I que contribueix a donar-los un to positiu.

Tots podem aportar el nostre gra de sorra per acabar amb les violacions dels drets humans. I el primer pas és que sintonitzem amb aquesta problemàtica i, com en els relats «Gràcies, amic» o «La vida en lletra de tango», ens comencem a veure com a iguals. Aquesta és la manera de viure la diversitat.

Personatges

Parlar de personatges en aquesta obra és com fer una enciclopèdia de noms i espais geogràfics. Són molts els personatges i tots en igualtat de protagonisme, exemple perfecte de la diversitat que vol transmetre l'autor.

En tot cas es podria unificar el concepte de personatges i dir que tots són nens amb les mateixes necessitats de qualsevol nen d'arreu del món: l'afecte, els llaços familiars, l'amistat, les expectatives de futur que no abandonen mai malgrat la dura realitat. Per això el protagonista de «Les nits a Rio» no perd l'esperança de convertir-se en futbolista famós, ni el Tier, el nen pidolaire del metro, no perd el seu encantador somriure malgrat ser objecte de certes mirades de desaprovació.

Suggeriments didàctics

1. Com a primera activitat els nois i noies poden situar en un mapa els diferents llocs que apareixen en el llibre. Aquesta activitat pot fer-se en paper o la Google Maps. En aquest darrer cas, també pot fer-se un recull d'imatges de cada lloc, il·lustratives dels relats que s'hi ambienten.

Els relats ofereixen prou elements descriptius de cada lloc. Proposeu als nois i noies que n'expliquin els més representatius de cada un. Per exemple, els relats «La padrina de Girona» i «Un marit escanyolit» tots dos se situen a l'Índia i hi apareixen elements culturals força significatius: la divisió de castes, la institució del matrimoni, la vestimenta, la llengua, el tipus de moneda... «Les cases fresques», situat a Tunísia, i «L'edat de treballar», situat al Marroc, descriuen molt bé l'ambient d'una ciutat o d'un poble àrabs.

2. «La padrina de Girona» i «Un marit escanyolit» estan protagonitzats per dues noies de l'Índia. A partir d'aquests relats es pot aprofundir sobre la situació marginal de la dona en molts països del món. Proposeu al vostre alumnat de comparar la situació de la dona a Europa amb la que es reflecteix en aquests relats. Si convé proposeu de fer un treball d'investigació sobre l'emancipació de la dona a Europa i la lluita per la igualtat de gènere.
3. Seria interessant que, a partir de relats concrets, els nois i noies coneguin els drets humans, comprovant en quina mesura determinades situacions dels relats hi estan relacionades. Es tractaria d'analitzar-les en funció de si s'hi compleixen o no aquests drets i cercar-ne les causes. Per donar a conèixer els drets humans, Amnistia

Internacional ha creat una [webquest](#) amb propostes didàctiques, suggeriments i activitats per treballar a l'aula.

4. El tema clau d'aquesta obra és el de la diversitat cultural. Per aprofundir-hi, podeu aprofitar la [proposta didàctica](#) creada per la fundació del Servei Gironí de Pedagogia Social, que incita a l'anàlisi, la crítica i la reflexió entorn de la possibilitat i la necessitat de la convivència entre persones i comunitats d'origen cultural divers. Mireu de posar-la en pràctica fixant-vos en els exemples proporcionats pels relats.
5. Aquests relats ens descriuen com són altres zones del globus, però a vegades també llegim com alguns dels protagonistes ens veuen a nosaltres, especialment en els relats «La vida diplomàtica», «L'edat de treballar» i Orient-Occident». Seria bo que l'alumnat pari atenció a com ens veuen des de fora i reflexioni si aquests punts de vista s'ajusten o no a la realitat.

Per completar l'activitat proposeu que cadascú descrigui el seu país com si s'adreces a algú que no hi hagi estat mai.

6. Alguns dels relats es presten a ser llegits en veu alta per la seva llargada, qualitat literària i amenitat. Això permet treballar aspectes de la lectura oral i recursos relacionats. Un d'aquests seria «La mare perduda». L'alumnat podria parar atenció a la singular manera que té el Tier d'explicar una història tan tràgica en clau de comèdia i com amb aquest recurs el que aconseguix és intensificar el caràcter tràgic de la història.
7. En Chacho, el protagonista de «Pluges tropicals» també descriu, en realitat li ho explica al vell Efraín, el seu drama familiar. Potser no és tan eloqüent com el Tier, però el seu relat també resulta commovedor. Seria interessant contrastar ambdós relats. Crida l'atenció especialment el maltractament que rep el Chacho per part del guarda de seguretat del poble. Proposeu al vostre alumnat de comparar els maltractaments del Chacho amb els que rep el Hamir dels guardes de seguretat de l'hotel de Tànger. Introduïu la reflexió que moltes vegades les persones amb condicions més precàries són rebutjades per altres del seu mateix poble que treballen per acontentar els turistes que s'allotgen en hotels de luxe. Hi ha un espai d'acolliment per a les persones que pateixen pobresa? Per reflexionar-hi podeu organitzar un debat.
8. «Adéu poble, adéu riu» descriu des dels ulls del protagonista una sèrie de sensacions, la gran majoria auditives, amb una gran bellesa literària, que aconsegueixen transmetre l'angoixa del protagonista a les nits en un camp de refugiats de qualsevol país africà. Proposeu al vostre alumnat d'identificar aquests elements. Es tractaria de comentar-ne el valor sensorial.
9. «Orient-Occident» descriu una situació d'angoixa, la de la tieta Sun Pei, tot i estar escrit en clau d'humor. Per aquest fet i per l'originalitat del final, en què un grup de punkies ajuda la tieta Sun Pei a trobar el restaurant on treballa la seva germana, es tracta d'un relat molt esperançador. Proposeu a l'alumnat d'identificar els passatges i elements més humorístics. Després poden analitzar si aquests elements intensifiquen l'angoixa o més aviat produeixen un efecte esperançador.
10. Hi ha dos relats realment durs en el llibre que descriuen uns adolescents perduts que deambulen de nit pels carrers, com fantasmes, abocats a molts perills: drogues, màfies, tràfic de nens, prostitució infantil. Són «La nit als carrers de Rio» i «Els

fantasmes del túnel». Seria molt interessant comparar els dos relats i comprovar com, malgrat pertànyer a espais geogràfics molt diferents, tenen una essència comuna: la situació d'abandó que pateixen molts nens arreu del món. Proposeu al vostre alumnat que identifiqui i defineixi aquests punts comuns d'ambdós relats.

- 11.** En aquests relats tenim la possibilitat de saber com se senten molts adolescents arribats al nostre país. Alguns, com l'Olaf, el protagonista d'«Els fantasmes del túnel», o l'Ahmed, el protagonista d'«El lluitador de Kick Boxing», es veuen diferents a altres nois del mateix origen, creuen haver-se adaptat, però arrossegueu complexos que no han aconseguit superar. L'Ahmed té un dilema que ha de superar, una decisió que ha de prendre. Proposeu als nois i noies que reflexionin sobre el dilema de l'Ahmed. A partir dels casos de l'Olaf i l'Ahmed, poden comentar per escrit i després posar en comú les seves reflexions al voltant del fet que integrar-se socialment no implica avergonyir-se de les pròpies arrels. Si teniu al grup algun noi o noia en aquesta situació, mireu de fer-lo participar positivament en el debat.
- 12.** En canvi, altres personatges de l'obra aconsegueixen l'equilibri de sentir-se catalans sense haver de renunciar a les seves arrels. És el cas de la Jennifer, la protagonista d'«Uns aquí i els altres allà», i de la Benny de «La pubilla catalana». Conviuen amb les dues cultures i se senten adaptades. Proposeu al vostre alumnat que reflexioni sobre què les pot haver ajudat en aquesta integració i intenti identificar els referents que les han ajudades a acceptar-se tal com són, entre els quals hi ha la família i l'escola. Si teniu al grup algun noi o noia que es pugui identificar amb aquesta situació, mireu de fer-lo participar positivament en el debat.
- 13.** La mare de la Jennifer és un model d'exemple de positivisme i superació personal, una dona que, malgrat les adversitats, defensa la seva dignitat sense haver de fer servir l'autocompassió o la violència. Resulta interessant contrastar aquesta actitud amb la del pare de l'Olaf, que apareix com un immigrant que ha perdut l'orgull i ha deixat el cor en el seu país, amb un passat que se li presenta com un fantasma i li impedeix viure el futur amb il·lusió. Proposeu al grup de nois i noies que facin una anàlisi comparativa d'aquests personatges i n'identifiquin semblances i diferències, tant pel que fa a història personal com a trets de caràcter.
- 14.** A partir dels arguments que la mare de la Jennifer fa servir per guanyar-se el respecte dels qui les burxaven des de fora dels vidres de l'oficina bancària proposeu a l'alumnat que debati al voltant de la següent qüestió: El diàleg és una bona eina de mediació?
- 15.** El Hamir, el protagonista de «L'Edat de treballar», és un nen ple de ressentiment i d'idees integristes. Què el pot haver dut a mantenir aquesta actitud? Proposeu als nois i noies que comparin la seva actitud amb la de l'Ahmed tot responent les següents qüestions: Què és allò que té a favor l'Ahmed que li manca al Hamir? Què poden aportar-se de bo els dos amics? En què caldria que canviessin cadascú? Es poden combatre els radicalismes i els integristes de manera efectiva?
- 16.** A partir de l'episodi del Hamir també es pot parlar de les falses expectatives que nouvinguts tenen d'aconseguir diners ràpidament a Europa i com un cop han arribat, en molts cassos havent arriscat la vida, descobreixen una realitat molt decebedora. Animeu el vostre alumnat a reflexionar sobre les causes d'aquest èxode i sobre les de la decepció esmentada. Es tracta de pensar sobre les relacions existents entre els països pobres i els rics.

17. La Marga, la protagonista de «La vida diplomàtica», és una noia que per raons laborals del seu pare, que és diplomàtic, ha de viure en diferents països europeus i ha d'adaptar-se a noves tradicions i aprendre diferents idiomes. Malgrat la situació, mirant enrere, la Marga fa un balanç positiu de la seva experiència. Plantegeu al vostre alumnat quina és aquesta valoració, si hi estan d'acord i per què. Primer poden fer-ho en petit grup i acordar el que diran. Després els grups poden posar en comú les seves aportacions.
18. «Els til·lers de Berlín» és un relat que sembla no tenir res a veure amb els altres. Però en realitat serveix per a constatar com en un mateix país les diferències polítiques poden separar les persones amb un mur de pedra en termes literals. Seria interessant que els alumnes investiguessin sobre les causes polítiques de l'aixecament i l'enderrocament del mur de Berlín, una ciutat amb moltes connotacions personals per a Àngel Burgas, ja que hi va viure durant dos anys.
19. En Marcel i en Tier són dos personatges clau dins de l'obra perquè obren i tanquen els capítols 9 al 19. El Marcel és un autòcton a qui agrada observar la gent del metro i imaginar-se les seves vides. És un personatge que sent la necessitat d'escoltar la història del Tier, que és conscient del poder de les paraules, de com poden fer de pont per crear vincles amb les persones d'arreu del món, atenent al caràcter universal de la literatura. L'últim paràgraf del llibre és una reflexió i un al·legat a favor de la creació literària i de la funció social i humana que la literatura pot exercir per assolir un món més just. Seria molt oportú llegir-lo en veu alta i, a partir de la lectura, proposar als nois i noies que redactin els seus comentaris i reflexions sobre la funció de la literatura, relacionant-los amb l'actitud del Marcel.
20. La manera com s'entrellacen les històries des del capítol 9 fins al 19 és molt original, amb personatges que entren i surten del metro. Així, aquest espai subterrani funciona com a metàfora de la vida. Proposeu al vostre alumnat que reflexioni sobre aquest valor simbòlic del metro en relació a la vida: la vida com un metro en el que conflueixen moltes línies, molts camins possibles, i en el qual coincideixen en un mateix espai i temps persones molt diferents, cadascuna amb els seus somnis, decepcions, neguits i esperances. Es tractaria de pensar si estan d'acord amb aquesta concepció de la vida i per què. L'activitat pot discutir-se primer en petit grup i després amb tota la classe.

L'anticlub

Edat de lectura

Per la clara exposició de l'argument i l'amenitat de l'estil, aquesta resulta una lectura idònia per als primers cursos de l'ESO. Els protagonistes, però, van evolucionant des de 6è de primària fins a 3r d'ESO i després hi ha un salt en el temps de cinc anys que ens situa davant d'uns protagonistes de 20 anys. El relat neix des del record d'un dels protagonistes, el qual, d'acord amb els altres membres del club, decideix escriure les memòries del club. Així, darrere aquesta aparentment innocent exposició dels fets, s'amaga una veu narrativa molt més profunda i madura que és conscient del punt de vista des del qual escriu. Aquesta veu reflexiona i fa autocrítica de les accions comeses pel

club, sense didactisme però amb criteri, deixant que les lectors i lectores participin d'aquesta reflexió i jutgin per si mateixos. Per tant, hi pot haver una altra lectura més profunda de la novel·la que possibilita una edat de lectura també més alta.

Argument

En Jordi, la Mireia, la Glòria, la Sara, en Rafa, en Marc i la Sònia són companys de classe a sisè de primària en una petita escola concertada de Barcelona l'any 1996. Tots ells presenten certes particularitats que els fan diferents dels altres. Decideixen formar un club per lluitar contra les injustícies que veuen al seu voltant, l'anticlub; un club que respon activament als comportaments injustos i cruels als quals sovint s'han hagut d'enfrontar sols i que a partir de la creació del club combaten en equip. Fan una llista de gent que els molesta, que no els accepta o que obertament els discrimina, i hi lluiten en contra en l'àmbit de l'escola.

Els capítols del llibre expliquen les accions «anti» que duen a terme els membres de l'anticlub. A segon d'ESO s'incorpora un nou alumne a classe, que de seguida és reclutat pels membres de l'anticlub. Es tracta d'en Víctor, un noi discapacitat físic que va en cadira de rodes i que és expert en informàtica. Els membres de l'anticlub es van fent grans, però no deixen de ser conscients de les injustícies socials i de la capacitat d'equivocar-se o imitar precisament el tipus de conducta que en un principi pretenen evitar amb les seves accions. La darrera història que protagonitzen passa a tercer d'ESO.

La novel·la fa un salt en el temps i acaba l'any 2005, quan els membres de l'anticlub es tornen a trobar i ja tenen vint anys. Asseguts en un bar a la Barcelona del 2005 decideixen escriure les memòries d'aquells anys de colla i, d'això, se n'encarrega el narrador, que està estudiant periodisme. Pensa, amb la perspectiva dels anys que han passat, que l'existència d'aquell grup protector els va ajudar a passar la sempre complicada etapa de l'adolescència com si es tractés d'una aventura.

Estructura

La novel·la està dividida en dinou capítols no numerats, encapçalats per un títol que sintetitza l'anècdota que s'hi narra, excepte el primer capítol, «L'anticlub», l'únic narrat en temps present i que anuncia el punt de vista de la veu narrativa, des del record, que intenta situar el punt d'inflexió des d'on començar la narració. No hi ha, doncs, una consecució directa dels capítols, tot i que esdevenen cronològicament en un període de quatre anys, amb lapsus temporals i un salt de cinc anys en l'últim capítol, «2005». Són peripècies autònomes però connectades pel factor cronològic que obeeixen a la premissa que estan narrades des de la memòria d'una veu narrativa en primera persona, un dels membres del grup de qui no sabem mai el nom.

Tema

L'anticlub és la primera novel·la de colla de l'autor i tracta precisament el tema de la colla en un ambient escolar. Aquesta colla està formada per membres singulars, que per les característiques i excentricitats que tenen podrien ser els elements més marginats del grup-classe, però que en la novel·la esdevenen els protagonistes de la història, membres actius que lluiten contra les injustícies i es converteixen en agents de l'acció. La novel·la tracta el tema de la diversitat, física, intel·lectual, social i cultural, i problemes característics de l'adolescència com l'acceptació en el grup, l'autoimatge i l'autoestima. L'autor demostra ser un gran coneixedor de les inquietuds de l'adolescència i descriu amb

gran plasticitat l'ambient escolar. Així, un tema que apareix com a rerefons és el canvi pedagògic esdevingut de la transició de l'antiga EGB a l'ESO, ja que els protagonistes se situen precisament en aquesta època de canvi. Mots com ACI, adaptació curricular i crèdit variable van sortint a la novel·la. També hi apareix de manera fugaç el tema de l'anorèxia encarnat en una de les protagonistes, la Sara.

Personatges

La Sara és la líder del grup, té les idees clares i capacitat organitzativa, tot i que quan algú li porta la contrària el caràcter se li fa agre i es comporta com una nena malcriada. Darrere aquesta aparent seguretat hi amaga, això no obstant, un rebuig del seu físic, ja que és baixa i grassa; un rebuig que s'accentua en els capítols finals. És un personatge que té un final inesperat perquè no respon a les expectatives que hi havia despertat. La Sònia és la contraposició de la Sara, molt eixerida físicament, malparlada, que fuma d'amagat i no estudia. S'enamora d'en Jordi, el nen model que ho fa tot bé, a qui ella fa anar per on vol.

En Rafa és conciliador, li agrada el teatre i no li importa ser tan poc agraciad físicament. La Glòria és apocada, però viu sense cap problema la seva discapacitat física: ningú s'adona que no té mà, si ella no ho diu. En Marc viu en un altre planeta, diu coses sense sentit, apareix i desapareix sense motiu, però inspira tendresa als seus companys de club. Està diagnosticat com un noi d'ACI. La Mireia és el personatge que encarna la diversitat ètnica. És adoptada. Vol destacar sempre en alguna cosa i quan es fa més gran i més bella els nois la porten de cap. En Víctor ha aprofitat la seva immobilitat forçada per fer-se expert en un munt de coses, xerra amb tothom de tot i és el company perfecte.

El narrador és un personatge de la història, de qui no sabem el nom, amb una actitud passiva, d'espectador de les accions dels altres membres del club. Des d'aquesta posició resulta una veu narrativa ideal que es limita a explicar les accions i les relacions entre els seus companys sense jutjar-los. L'únic que sabem és que és un noi a qui agrada portar la contrària a la majoria i que, d'alguna manera, com tots els altres membres del club, no es refia de les convencions socials. A l'últim capítol s'hi diu que està estudiant periodisme i que ha decidit escriure les memòries del club.

L'Aida Llorente és una nena molt maca, que se sap guapa i que margina la gent que no ho és. Busca els més eixerits per fer grups de treball i per sortir els caps de setmana, i és capaç de posar malnoms espantosos als que no entren dins dels seus cànons de bellesa. En Borja Ponce ve de Buenos Aires i tot ho troba petit i pobre. És molt eixerit i li sembla lògic que les nenes es tornin boges per ell, per això surt amb dues i tres noies a la vegada. En Santi Vilà és barroer i té un despertar sexual molt esverat: fa el que pugui per veure les noies en roba interior. En David Pujades és un manta i no treballa ni deixa treballar, però s'aprofita de la feina i l'atenció dels altres.

Suggeriments didàctics

1. El títol de la novel·la és prou suggeridor perquè els nois i noies s'interroguin sobre el significat. Es tracta que investiguin des de la pròpia etimologia del mot fins a la correlació amb els objectius expressos d'aquest club tan singular.
2. Els protagonistes lluiten contra injustícies que tenen l'origen en els prejudicis. Seria bo que el grup-classe reflexioni sobre aquests prejudicis que desencadenen les injustícies contra les quals volen lluitar els membres del club. Així, per exemple, hi ha prejudicis de gènere, com el de la cuinera Lupe o el del Borja Ponce. Proposeu de contrastar els

perjudicis de gènere de cadascun d'aquests personatges, quina imatge de la dona tenen, si responen a la realitat o són distorsionades i per què, quines causes de tipus social i històric les han potenciades i què es pot fer per invertir aquestes imatges.

3. Un altre tipus de prejudici, de tipus social, seria el que pateix el José Francisco, el Pare Noel que és acusat de lladre. Proposeu a l'alumnat de reflexionar sobre les raons que han portat a aquesta falsa acusació: la por, la inseguretat social, la delinqüència. Un cop analitzades aquestes causes, proposeu al grup-classe que acordi pautes per fer front a aquests sentiments sense caure en les falses acusacions.
4. L'abús de poder és una altra de les injustícies contra les quals combaten els membres de l'anticlub. La professora de matemàtiques i el quiosquer Anselm abusen del seu estatus. Proposeu als nois i noies que fixin quins són els prejudicis que els mouen a creure's en aquesta posició de domini.
5. Malgrat les activitats «anti», els mateixos membres del club cauen en el prejudicis que han condemnat. Abusen del seu anonim i clandestinitat per cometre accions venjatives. Proposeu als nois i noies que investiguin quines van ser aquestes accions i les conseqüències irreversibles que en algun cas van provocar.
6. *L'anticlub* és una novel·la de colla. Proposeu a l'alumnat de fer un treball de recerca sobre altres novel·les, pel·lícules i sèries que han fet servir el protagonisme coral. Alguns exemples poden ser les novel·les d'*Els cinc*, d'Enid Blyton, la sèrie televisiva dels anys 80 *Verano azul*, la pel·lícula, també dels 80, de Steven Spielberg *Los Gonnies*, i la més recent *Herois* (2010) de Pau Freixas.
7. La novel·la està escrita des del record, amb un narrador en primera persona. Hi ha moments en la narració que el narrador és conscient d'aquest fet. El primer i l'últim capítol en són un exemple. Els nois i noies podrien rellegir aquests capítols i observar la consciència d'aquesta veu narrativa, que reflexiona i s'interroga. Hi ha també altres moments en què es veu aquesta consciència en la veu narrativa (pàgines 12, 137, 139 i 140, 145, 151, 160 i 161). Proposeu a l'alumnat que la localitzi i n'analitzi les característiques.
8. Plantegeu a l'alumnat la qüestió per la qual en cap moment de la història no es diu el nom del narrador, tot i ser un personatge de la colla. Es tracta d'analitzar el punt de vista narratiu a partir d'aquest fet per esbrinar quina intenció pot haver-hi per part de l'autor. En aquest sentit, són significatives les darreres frases de la novel·la, que s'hauran de tenir inexcusablement en compte. En concret cal treballar la idea que potser la veu de l'autor vol fusionar-se amb la del narrador, és a dir, potser la novel·la vol crear l'efecte d'autenticitat mitjançant aquest recurs i crear l'il·lusionisme que la novel·la que tenim a les nostres mans és veritablement el diari de l'anticlub.
9. La diversitat que planteja *L'anticlub* no és tant de tipus cultural com de capacitats físiques i intel·lectuals. El canvi educatiu a l'ESO ha intentat gestionar aquesta diversitat amb mecanismes pedagògics nous. Així, a la novel·la apareixen termes com ACI, atenció a la diversitat, crèdit variable... I en ocasions apareixen opinions de professors i alumnes sobre els problemes que ha comportat el canvi a l'ESO (pàgines 11 a la 15, 131, 140 i 141). Seria bo definir els conceptes que apareixen a la novel·la i fer una reflexió sobre els canvis pedagògics que han esdevingut en els darrers anys a partir dels passatges indicats. La finalitat és que els nois i noies prenguin consciència

del fet de l'aprenentatge, de la funció de l'escola, del professorat i d'ells mateixos com a elements actius dins d'aquest procés.

10. La Sara pateix anorèxia. Tot i que la novel·la no aprofundeix en aquesta malaltia, es podria investigar sobre les causes i els efectes d'aquesta malaltia tan comuna en l'adolescència. I sobretot, com trobar mecanismes preventius per evitar-la. La webquest *L'anorèxia al descobert*, que inclou propostes d'activitats per conèixer i reflexionar sobre l'anorèxia, seria una bona eina de treball.

El club de la cistella

Edat de lectura

Per la clara exposició de l'argument, l'amenitat de l'estil i altes dosis d'humor, aquesta resulta una lectura idònia per als primers cursos de l'ESO. Com que és la continuació de *L'anticlub*, fins i tot és recomanable començar la lectura per *El club de la cistella*, ja que presenta un desenvolupament de la narració molt més lineal i senzill que *L'anticlub*. El fet de començar la lectura per aquesta segona novel·la pot engrescar l'alumnat a conèixer els orígens de la història i remetre's a *L'anticlub*, en què es presenta una reflexió més madura dels fets.

Argument

Quan compleix dotze anys, la Martina rep dos regals fantàstics de mans de la seva germana Sònia: un llibre sobre aeronàutica, la seva passió, i les memòries de l'anticlub, el club que la Sònia i els seus companys d'escola havien format anys enrere. Quan acaba de llegir aquelles aventures, la Martina té la idea d'imitar-les i crear un nou club. L'escola és la mateixa i ella ha començat primer d'ESO.

El principal problema és que la Martina no és una nena popular com ho era la Sònia. De fet, la Martina no té gaires amics. Tot canvia quan un professor descobreix l'original de l'anticlub a la classe i el requisa. Aleshores la Martina es fa popular. Aprofitant aquest moment de glòria, decideix convocar una reunió a casa seva. Hi convida els nois i noies amb qui té certa relació i també el més popular i trapella de primer d'ESO. La reunió és un fracàs: no hi ha manera que es posin d'acord. La insistència d'ella, però, fa que després de diversos intents, el grup arribi a formar-se.

El nom no el trien ells, sinó que són anomenats així, el «club de la cistella», una mica despectivament, perquè es reuneixen sota la cistella de bàsquet a l'hora de l'esbarjo. A partir d'aquell moment, el club de la cistella duu a terme una sèrie d'accions en contra de certes injustícies, amb no gaire èxit, però. S'hi afegeix el primer impuls amorós de la Martina cap a en Pau, un altre dels membres del club, que li demana insistentment de sortir amb ella. La Martina el rebutja, però de mica en mica comença a sentir una atracció estranya cap a ell. En aquestes circumstàncies arriba el mes de desembre i les festes de Nadal amb un final desastrós per al club.

En tot cas, abans de les vacances de Nadal, la Martina té una cosa clara: aquell club no funciona. Els seus amics no són com els de la seva germana. Ella voldria fugir per sempre de l'escola, pujar en un avió supersònic i escolar-se per un forat negre de l'espai fins que fos adulta. Però la realitat és la que és, i els amics són els que són. I la Martina només té

dotze anys i li queda un munt de temps a l'escola abans no pugui aconseguir els seus propòsits.

Estructura

La novel·la està dividida en set capítols no numerats, encapçalats per un títol que sintetitza l'anècdota que s'hi narra. No hi ha una consecució directa dels capítols, tot i que esdevenen cronològicament en el període del primer trimestre de 1r d'ESO. El temps hi esdevé més lent que en *L'anticlub*, però no pas l'agilitat de la narració. La protagonista, la Martina, narra en primera persona i de manera lineal les peripècies del nou club creat a partir del diari de l'anticlub.

Tema

El club de la cistella és la segona novel·la de colla² de l'autor i, com *L'anticlub*, tracta precisament el tema de la colla en un ambient escolar. El tractament i la caracterització que l'autor fa dels nois i noies que la integren conté altes dosis d'humor, a vegades, fins i tot, un humor políticament incorrecte, agosarat, que demana la complicitat d'uns lectors i lectores intel·ligents, que puguin reconèixer en clau d'humor moltes de les seves dèries i la descripció un xic exagerada de l'ambient d'escola; una aposta per part de l'autor, que vol tractar el seu públic en una posició d'igualtat.

L'amenitat de l'estil, l'estructuració anecdòtica dels capítols, algunes de les quals anècdotes força surrealistes, i els oportuns tocs d'humor fan que aquesta novel·la esdevingui ideal per ser llegida en veu alta en el grup-classe.

Tot i que el punt fort és sens dubte l'amenitat i enginy narratiu, té també un contingut reivindicatiu, com la seva predecessora *L'anticlub*. Ara, però, els membres del club lluiten contra altres tipus d'injustícia. El tema social destacat és el del bullying o assetjament escolar. I en aquest aspecte, el grup aconsegueix impartir justícia amb equitat. És, de fet, l'única peripècia de la qual, gràcies al seu treball en equip i implicació, surten vencedors. L'amistat, la diversitat i el respecte són valors que queden ressaltats en aquesta novel·la.

El final és una mica abrupte; però aquest tall brusc pot servir de cimbell per atreure els alumnes a la lectura de la continuació de la novel·la, titulada *Segon trimestre*. Aquesta novel·la continua justament on ens havíem quedat: a l'acabament desastrós del primer trimestre i l'aparent acabament també desastrós del club, i descriu amb el mateix estil les peripècies de la Martina i dels seu club durant el segon trimestre de curs, amb la incorporació de nous membres i noves adversitats que superar, com ara les condicions precàries en què es troben molts nouvinguts. Hi ha encara una tercera novel·la a punt de publicar-se, que posa punt i final a les aventures d'aquest club tan singular.

² *Una cançó per a Susanna* es podria definir també com una novel·la de colla, però molt més dura i madura, amb un to i un estil narratiu completament diferents i molt originals i agosarats, adreçada a lectors a partir de quinze anys, molt recomanada també per a adults. Presenta una problemàtica molt actual, que forma part de la vida dels joves, amb referències al sexe, les drogues, les sectes, l'apatia i les inclinacions suïcides. Malgrat la cruesa de l'exposició dels fets, la novel·la no abandona l'esperança del canvi mitjançant valors com l'amistat i la família.

Personatges

La colla està formada per membres singulars, excèntrics i individualistes, en sintonia amb la nova generació d'adolescents. Aquests personatges estan «carregats de dèries» i podrien entrar en la categoria de *freakies*.

La Martina és la protagonista i narradora d'*El club de la cistella*. És una apassionada per tot allò relacionat amb volar i els avions. Li agradaria pilotar un avió, dissenyar-lo o treballar a l'aeroport, o fins i tot «ser una maleta sobre la cinta transportadora!» És emprenedora i té molta paciència, però no és popular com ho havia estat la seva germana Sònia. És més aturada en les relacions socials, però té una sensibilitat i perspicàcia que li fan veure coses que els seus companys no veuen. El fet que requisin el diari de l'anticlub fa que tot canviï de cop i esdevingui la noia més popular de l'escola.

En Tom i en Jerry són dos bessons idèntics que costen identificar. Són bons en tots els crèdits, llevat de l'educació física. En Tom és més mental i en Jerry més pràctic. En Tom té una concepció política de la societat i del món i sempre s'alça com a veu dels desafavorits i contra les injustícies.

L'Iker té la facultat extraordinària de veure morts, com el nen de la pel·lícula *El sisè sentit*. Totes les seves visions són de gent malferida, sangonosa i que ha patit una mort violenta, ben segur per efecte de les pel·lícules *gore* i de les pàgines de sang i fetge que els seus pares finalment li impedeixen consultar a la xarxa.

En Harry Porker és el gandul de la classe. És un noi que s'assembla físicament a l'actor que interpreta Harry Potter a les pel·lícules, però en versió bruta: sempre va fet un fàstic. La seva habitació és un espill de la seva deixadesa. Encara és molt nen i per això els seus companys l'han d'ajudar quan té un problema greu.

L'Àlex és el millor amic de la Martina des del parvulari, tot i que tenen els seus entrebancs. L'Àlex és una mica esquerp i té fòbia als taurons des que de petit va veure la famosa pel·lícula de Steven Spielberg. Sent una animadversió declarada contra l'Enric Mitjà, però se'n desconeix l'origen.

En Pau és un alumne de segon d'ESO, despert i esportista. Més assenyat que els altres, sempre prova de posar pau, fent honor al seu nom, quan hi ha un conflicte. També intenta guanyar-se el cor de la Martina amb contínues declaracions de les seves intencions: vol sortir amb ella. Tot i que al començament la Martina no sap ni com es diu, progressivament el Pau desperta una flama a l'interior del cor de la noia.

La Pajarica és equatoriana i no acaba d'integrar-se a l'escola. La Martina busca en ella una sòcia del club, però només troba una noia molt tímida i poc comunicativa, que només té esma per pintar-se les ungles. La Pajarica és una mica naïf: infantil, cursi; i no aconsegueix de cap manera guanyar-se la confiança de la colla.

L'Enric Mitjà és el perdonavides de la classe, juntament amb els seus sequaços, en Tito i l'Òscar. És l'únic que coneix l'existència del grup sense formar-ne part, perquè va ser convidat per la Martina a la primera reunió del club com a cop d'efecte per impressionar el grup. L'Enric es mofa del club, de fet és qui l'ha batejat amb sornegueria el «club de la cistella». Tot i desprestigiar-lo, l'Enric desconfia d'aquest club i sospita que darrere de certs successos estranys hi ha l'acció del club.

Suggeriments didàctics

1. Proposeu al vostre alumnat de reflexionar sobre el tipus de narrador d'aquesta novel·la. Es tracta de definir-ne les característiques a partir de citacions en què es facin evidents. També es pot comparar amb el narrador de *L'anticlub* i destriar-ne les diferències, tant pel que fa a la veu narrativa com a les característiques dels personatges que parlen: Guillem a *L'anticlub* i Martina a *El club de la cistella*.
2. Potser la Martina, com va fer el Guillem, és conscient que està escrivint les memòries del club de la cistella i per això empra aquesta veu en primera persona. Llavors, el que tindríem a les mans seria el manuscrit del diari del club. Es pot engrescar l'alumnat a escriure el primer capítol d'un diari de classe amb les aventures, reals o inventades, del grup.
3. Sens dubte el tema social important de la novel·la és el de l'assetjament escolar. És molt interessant fer reflexionar l'alumnat sobre aquest tema, cosa que es pot fer a partir de la lectura en grups del cinquè capítol titulat «Els amics d'en Harry». Proposeu d'identificar-hi diferents aspectes relacionats: el canvi de comportament i caràcter d'en Harry, les evasives reiterades per no anar a col·legi, tot símptomes que pateix un problema. També es pot parar atenció en l'actitud dels membres del grup envers aquest canvi sobtat del seu amic i la manera d'actuar que pren cadascú. A més, es poden analitzar les accions dels adults que hi intervenen. Finalment, es pot valorar aquesta acció conjunta, com contribueix a solucionar el problema, i extreure'n conclusions.
4. Per completar l'activitat sobre l'assetjament escolar es poden treballar a l'aula les activitats proposades a la webquest *Bullying: parlem d'allò que ens importa?*
5. Un altre tema per treballar a classe és el de la influència que pot exercir la televisió, els videojocs i les pel·lícules en la ment dels adolescents. L'Iker, amb les seves visions terrorífiques, n'és una víctima. Seria bo reflexionar sobre les causes d'aquestes visions, trobar-ne la part lògica i buscar solucions molt més realistes que la de l'àvia de la Pajarica.

MAX

Edat de lectura

Aquesta lectura és recomanable per a lectors de segon cicle de l'ESO, l'edat dels protagonistes que surten a la novel·la i probablement l'edat del nebot de l'Àngel Burgas, «l'Aleix Ortensi real», a qui està dedicat el llibre. El narrador d'aquesta història és el mateix protagonista, l'Aleix, que escriu en primera persona en present i en un passat molt recent, amb verbs en imperfet i perfet. És la veu d'un noi de catorze anys amb la qual poden identificar-se els lectors de la novel·la.

Argument

L'Aleix Ortensi té quinze anys i viu a la ciutat de Figueres (Alt Empordà), l'any 2054. Tot i fer una vida aparentment normal, la seva situació familiar és molt complicada: els seus pares pateixen una malaltia crònica, relacionada amb la depressió, que els manté perduts

en un món de buidor absoluta, sense recordar res i sense poder fer res que no sigui mirar una pantalla de televisió. Les estones d'oci, les comparteix amb el seu millor amic, en Max Oliva, que viu pràcticament sol, ja que els seus pares, per motius laborals, mai no són a la ciutat amb ell.

Els dos amics són fanàtics d'un joc d'ordinador, el M.A.X., un simulador que els permet, un cop creada una base de dades prou completa, avançar o retrocedir en el temps virtual i adoptar les personalitats que ells mateixos dissenyen. Els dos joves, quan juguen al simulador, tenen 28 anys i són investigadors privats. Quan es connecten al joc, sempre des de l'ordinador d'en Max, retrocedeixen a l'Empordà de l'any 2000 per resoldre el cas misteriós d'uns avis desmemoriats que apareixen, l'un rere l'altre, a les platges de la comarca.

La novel·la alterna les dues realitats de l'Aleix. D'una banda, el seu dia a dia i la relació amb els pares i els amics de l'institut, la Marta, la Lua i en Max, amb qui cada dia es connecta al simulador; de l'altra, la realitat virtual del joc, en la qual en Max i ell mateix són investigadors. Fins que el jutge de la partida, un personatge virtual que de tant en tant s'entrevista amb els jugadors, els fa saber que s'ha produït un error en el joc: un dels jugadors ha abandonat la partida. L'Aleix no l'entén i el jutge li ho explica: el seu company Max Oliva ha renegat de la realitat i ha premut la icona de «Reintroducció definitiva», que comporta abandonar la realitat real i quedar-se a viure en la simulació. Quan l'Aleix surt del simulador, el cos d'en Max jeu al seu costat inert: s'ha quedat penjat del simulador.

L'Aleix, amb la col·laboració d'un ajudant inesperat, provarà de fer tornar en Max a la realitat i alliberar-lo de la seva dependència, alhora que esclarirà tots els misteriosos aspectes de la singular partida.

Estructura

La novel·la està estructurada en deu capítols sense títols, amb una estructura lineal que alterna, però, la realitat dels protagonistes amb el món virtual del joc del simulador. Per als lectors, l'únic senyal que hi ha d'aquesta alternança és l'espai entre paràgrafs que precedeix al relat quan escau en el món virtual. La diferenciació entre els dos mons és subtil i a estones arriba a difuminar-se el que és real i el que és ficció.

Tema

MAX, com diu l'Àngel Burgas al seu [web](#), és «un thriller de ciència ficció»; una història detectivesca emmarcada en una realitat virtual, amb elements futuristes com ara dobles genètics, altes dosis de contaminació ambiental, viatges en el temps, simuladors virtuals, inspeccions visuals i drogues de disseny; és una visió pessimista i descoratjadora, però sense arribar al fatalisme, d'altres novel·les d'aquest gènere. En realitat és un encreuament de gèneres. No és realista, malgrat que destil·la fortes dosis de realisme, però tampoc és fantàstica. I sobretot, no abandona l'essència que ens humanitza: l'amor, la família i l'amistat. Gràcies a aquests elements, encara hi ha esperança.

L'obra alterna el món virtual del simulador amb el real dels protagonistes i d'aquesta manera explora els límits entre ficció i realitat. Així, un dels protagonistes, el Max, arriba a confondre el joc virtual amb la realitat o, pitjor encara, escull viure en el món virtual abans que afrontar la decebedora realitat. El seu incondicional amic Aleix el fa tornar a la realitat i li dona forces per lluitar. L'exploració entre els límits de la ficció i la realitat és un tema recurrent de l'autor. En aquesta i altres obres, els paràmetres temporals i espacials són

alterats de tal manera que els propis personatges en algun moment han d'interrogar-se sobre si el que viuen forma part de la realitat o de la ficció.

Altres temes que apareixen com a rerefons, però de manera suggeridora per ser analitzats, són els de la immigració il·legal i la violència policial, la inseguretat social, la delinqüència, les màfies internacionals que s'aprofiten de la desesperació de les famílies, la drogoaddicció en diferents formes com ara estupefaents i ludopatia, la desestructuració familiar i la depressió.

Personatges

Gràcies a la manera de ser de l'Aleix Ortensi, les coses funcionen a casa seva. És un noi responsable i eficient, calculador i amb els peus a terra. Es fa càrrec dels seus pares malalts. Agraeix l'amistat d'un jove com en Max, que simula no tenir responsabilitats ni problemes. L'Aleix Ortensi del simulador té molts punts en comú amb l'Aleix adolescent. En el joc, no s'ha de fer càrrec dels pares, sinó d'en Max.

Max Oliva és aparentment un jove despreocupat que gaudeix de la seva independència i no està gaire per les obligacions escolars. La soledat li dóna una aparença de fortlesa, tot i que la mancança d'afecte familiar que pateix el fa insegur en el fons de la seva personalitat. És capaç de cometre una mena de suïcidi per fugir de la seva vida quotidiana.

En Biel és un company de classe, una mica marginat pels altres. Això també ha afavorit la seva inclinació als jocs de simulació. Com la resta de protagonistes, la vida l'ha fet fort i feble a la vegada i l'aventura que viu amb l'Aleix i en Max l'ajuda a conèixer el sentit de la paraula amistat. És un gran amant del cinema i la ficció, dues possibilitats de fugir de la realitat.

El jutge de la partida és un personatge virtual, que no existeix. Té l'aparença d'un militar amb galons i gorra de plat. És l'encarregat de dictar i fer complir les regles del joc i felicitar o amonestar, segons que toqui, els jugadors. L'escenari del jutge de partida és també un espai imaginari, mig desert i mig cel: un espai de buidor.

L'Else Marie Müller és una dona valenta i perspicaç que ajuda els protagonistes. Té un sentit bastant clar de la justícia i la confiança. Gràcies a ella, els protagonistes van resolent, un per un, els múltiples misteris de la trama de corruptes que viuen enganyant la gent.

Els pares de l'Aleix han caigut en una mena de depressió crònica i es limiten a passar per la vida com a mers espectadors. Desconeixem les causes d'aquesta depressió, però se n'esmenten dues possibilitats complementàries: la primera, que no són els únics adults que pateixen aquesta malaltia, que sembla ser comuna en molts adults d'una generació anterior que han hagut d'adaptar-se a una nova i desoladora societat i no han aconseguit fer-ho; la segona raó, de caràcter més personal, té a veure amb la desaparició de la filla gran i germana de l'Aleix, la Mar. Desconeixem també els motius de la seva desaparició, tot i que se n'insinua la drogoaddicció. En tot cas, el sentiment de frustració dels pares de l'Aleix per haver perdut la seva filla els hauria pogut abocar a aquest estat depressiu.

Suggeriments didàctics

1. Proposeu a l'alumnat que es preguntin sobre el títol del llibre i la coincidència entre el nom del simulador i el nom del protagonista.
2. També es pot aprofundir sobre les raons que han portat en Max a clicar el botó de reintroducció definitiva. I com és que l'Aleix, tenint un present encara més dur i descoratjador que en Max, no perd l'equilibri. Tots dos tenen en comú la pèrdua d'un familiar: l'avi Max en el cas del Max i la germana Maren el de l'Aleix. Però cadascú adopta actituds diferents envers aquesta pèrdua. En aquest sentit, és motiu de reflexió com és que l'Aleix no aprofita el món virtual en la recerca imaginària de la seva germana.
3. La família, la paternitat o, més concretament, la paternitat frustrada, com frustrats són els pares de l'Aleix, així com la manca de referents adults constitueixen una part considerable de la temàtica de la novel·la. L'Aleix ha de fer front tot sol a la quotidianitat de la vida enmig d'una societat freda i hostil; i a sobre ha de tenir cura d'uns pares desvalguts. L'Aleix se sent sol i enyora la relació familiar. En Max també està sol i també enyora la presència dels seus pares; aquesta mancança d'afecte i equilibri familiar l'aboca a la il·lusòria recerca del seu avi perdut. Proposeu als nois i noies que debatin en petit grup sobre la importància dels pares i la família, contrastant l'exemple de la novel·la amb la seva experiència personal. Després poden posar en comú les seves conclusions.
4. Aquesta novel·la s'emmarca dins del gènere de la ciència-ficció, que sovint presenta elements com ara un futur descoratjador, avenços científics que atempten contra el medi ambient, alteracions genètiques, intel·ligència artificial, totalitarisme polític. Proposeu al grup-classe de reconèixer aquests elements dins de la novel·la.
5. Proposeu als nois i noies de fer una recerca d'altres novel·les i pel·lícules de ciència-ficció i buscar els elements comuns esmentats anteriorment. També és escaient de veure alguna d'aquestes pel·lícules i fer un cinefòrum. Alguns títols de pel·lícules recomanables serien: *Matrix*, dels germans Wachowski; *Fahrenheit 451*, de François Truffaut, a partir de la novel·la homònima de Ray Bradbury; *Blade Runner*, de Ridley Scott; *Intel·ligència artificial*, de Steven Spielberg; *Gattaca*, d'Andrew Niccol; *Els fills dels homes*, d'Alfonso Cuarón.
6. Tot i ser una novel·la de ciència-ficció, la descripció del futur que fa és bastant realista, amb problemes actuals que podem reconèixer i que, en comptes de superar-se, s'han agreujat en el futur que mostra la novel·la. Proposeu al vostre alumnat d'identificar aquests problemes actuals que apareixen en la novel·la i assenyalar-ne els fragments en què s'esmenten.
7. Proposeu al grup-classe que s'interrogui sobre la utilitat de les novel·les de ciència-ficció. Potser visionar els problemes que hi pot haver en un futur pot ajudar a buscar-los solucions en el present. Proposeu una reflexió en petit grup sobre possibles actuacions per a solucionar els problemes detectats i prevenir-los perquè no s'esdevinguin com en la novel·la.
8. La presència de l'escola és una constant en les novel·les de l'Àngel Burgas. De fet, com a professor de secundària, és natural que esmenti aquesta institució que és també un referent vivencial per als adolescents. Proposeu als nois i noies que

comparin la descripció que hi ha de l'escola en la novel·la i n'assenyalin similituds i diferències. Potser, malgrat ubicar-se a l'any 2054, l'escola no hagi canviat tant. Plantegeu-los quina opinió els mereix la «inspecció visual» i si ho veuen com un impossible o potser és més probable del que sembla en un futur no gaire llunyà. També els podeu plantejar la reflexió al voltant de la digitalització de les aules perquè en descriguin avantatges i inconvenients.

9. A l'Aleix i a en Max els sorprenia molt la percepció de la realitat que cadascun d'ells tenia dins del món virtual del simulador. Proposeu a l'alumnat de localitzar els passatges en què es fa patent aquesta percepció subjectiva. A partir dels exemples localitzats, podeu organitzar un debat al voltant de la percepció de la realitat i de la subjectivitat que hi està lligada.
10. A la pàgina 38 de la novel·la s'esmenta el Museu de Dalí de Figueres. Una altra de les constants de l'Àngel Burgas és introduir informació artística, com ara pintors representatius en la història de l'art, museus, etc.³ Proposeu a l'alumnat de fer una recerca sobre la vinculació de Dalí amb el corrent estètic del surrealisme. A partir d'aquesta recerca, es pot debatre sobre la percepció subjectiva de la realitat.
11. El sistema polític de la societat futurista que es descriu a la novel·la ofereix clares mostres de totalitarisme: l'actuació policial sobre la immigració, la televisió com a eina alienadora, etc. La ciutadania viu una vida monòtona, de la qual només pensa a evadir-se. Proposeu als nois i noies que debatien si en la societat actual hi ha elements que s'hi puguin equiparar. A partir d'aquest debat, haurien de reflexionar sobre la possibilitat que un tipus de sistema semblant es pugui establir en un futur. Específicament, convé que considerin quin paper hi exerceix la televisió. És una eina per a estar informats de la realitat o un mecanisme d'evasió que ens fa passius? El debat podria fer-se extensible als programes de teeleescombraries que s'emeten actualment.
12. Caldria analitzar el final de la novel·la. Plantegeu a l'alumnat si el fet que l'Aleix trobi els seus pares fent l'amor és o no un final esperançador. Hi ha possibles lectures i totes es poden argumentar.
13. La societat que es descriu a la novel·la està composta per persones sense il·lusions, apàtiques. Quins factors han pogut contribuir a aquesta apatia? En la nostra societat actual també trobem grups de persones apàtiques, desencantades, algunes en estat depressiu i d'altres fins i tot abocades a accions suïcides. En el cas concret de la joventut actual es parla de la "generació ni-ni". Quins factors contribueixen a aquests tipus d'actituds? Què es pot fer per combatre'ls? Plantegeu aquestes qüestions al grup-classe a partir de l'exemple de la lectura.
14. A partir de la lectura de *M.A.X.* es pot introduir l'alumnat en la reflexió al voltant de la drogodependència. *I tu què en penses?* és una guia didàctica per a la prevenció, amb material per al professorat i activitats per a l'alumnat d'entre 15 i 18 anys.

³ A *Operació Kyoto* hi apareix el *Cavall Gras* de Botero i la *Tate Gallery* de Londres; a la novel·la *Segon Trimestre*, els membres del club de la cistella fan una visita al Museu Miró. A *L'Ocupant*, l'obra de Gauguin és clau per a entendre la temàtica de la novel·la.

Operació Kyoto

Edat de lectura

Aquesta lectura és recomanable per a lectors dels darrers cursos de l'ESO, l'edat del protagonista de la novel·la. És una història actual i moderna, narrada en primera persona pel protagonista, en Pol, durant els quinze primers capítols. Es tracta de la veu d'un noi de catorze anys amb la qual poden identificar-se els lectors i lectores de la novel·la.

Argument

En Pol fa catorze anys i la seva padrina Giovanna, boja per l'astrologia, el món de les fades i les endevinaires del futur, li fa un regal molt especial: un bitllet per anar a passar un cap de setmana a Londres. Tot es complica, però, quan la Giovanna no és a l'aeroport de Heathrow esperant-lo. En Pol troba orientals mafiosos i un salvador ocasional, Oliver, i finalment troba en Jorge Palacios, un mexicà que treballa temporalment de pallasso i que és veí de la seva padrina.

En Pol es veu immers en una aventura de màfia oriental i policia en la qual és una peça essencial. En el CD que, sense saber-ho, hi ha a la seva motxilla, hi figuren dades que impliquen l'empresa que els mafiosos utilitzen com a tapadora i també la seva padrina, perquè va estar relacionada amb aquesta màfia per un negoci de teles.

Entre els mafiosos hi és també la Yoko, que formava part de la colla de les antigues amigues de la mare d'en Pol, com la Giovanna. En Pol no és refia de ningú, només d'en Jorge Palacios, el veí pallasso de la Giovanna, però resulta que aquest tampoc no és qui diu ser; en realitat és un policia d'incògnit que treballa per a Scotland Yard per desmantellar «Operació Kyoto», nom darrere del qual s'amaga una trama de tràfic de drogues, tràfic d'armes i blanqueig de diners.

Els fets es desenvolupen en carrers foscos de Londres, carrerons sense sortida, polígons poc il·luminats i naus industrials amb zones amagades. És un Londres fosc, allunyat de la ciutat turística ideal, ple de misteri, corrupte, que crea confusió al protagonista.

En Pol està perdut, ningú és qui diu ser, tots l'enganyen o li oculten la veritat; fins i tot sembla que la seva mare, la Sara, una innocent il·lustradora de contes infantils a qui agrada inventar històries, hi estigui implicada.

En definitiva, res no és el que sembla, i el seu cap de setmana es converteix en una persecució de pel·lícula. Potser, com diu la mare, «la realitat supera la ficció».

Estructura

Estructurada en divuit capítols sense títols, és una història narrada en primera persona pel seu protagonista, en Pol, durant els quinze primers capítols, de manera cronològica. Al setzè capítol, el narrador és la seva mare, la Sara Boixeda, i al següent, la Diana, filla de la Sara i germana d'en Pol. Finalment, als dos últims capítols, el narrador ja no és un personatge, sinó un narrador extern amb un punt de vista més neutral i objectiu.

Aquests canvis de veu narrativa van acompanyats també de salts en el temps. L'autor juga amb el temps en els últims capítols i passa de la realitat a la ficció, i a l'inrevés, diverses vegades i a través de diferents narradors. És un joc que dóna diferents opcions de desenllaç i que s'acaba obert a la imaginació del lector.

Tema

Definida com un thriller metaliterari pel propi Àngel Burgas, aquesta novel·la és un homenatge al procés creatiu. Els primers quinze capítols són un parany que ens fa creure que estem davant d'una novel·la negra, però a partir del capítol setzè aquesta certesa s'esvaeix i s'entra en una mena de joc metaliterari⁴ en el qual juguen els protagonistes i, si tenen paciència, també els lectors i lectores. El final obert és una invitació i una temptativa a continuar el joc iniciat per l'escriptor. Es tracta d'una experiència com n'hi ha poques per a lectors i lectores agosarats, com demana l'autor; una experiència que no deixa indiferent, sinó que, sens dubte, condueix al gaudi de la lectura.

Altres temes secundaris que apareixen en la novel·la són l'amistat i els llaços familiars. Sembla que el motor que impulsa la Sara Boixeda a viatjar a Londres és l'amistat amb les dues amigues de joventut, la Giovanna i la Yoko. Però segons la Diana, que no pot pair l'aparent fredor de la seva mare, l'amor pel Pol fa prendre a la Sara la decisió d'embolicar-se en tota aquesta trama de corrupció.

L'amistat que s'estableix entre el Pol i el Jorge Palacios ajuda el protagonista a no enfonsar-se i li insufla ànims per superar els obstacles, fins i tot l'aparent traïció de la seva mare.

Personatges

En Pol és un noi despert i responsable que acaba de fer catorze anys. Immers en tota una trama de màfia i policies, sense saber-ho n'esdevé una peça important. Demuestra valentia i enginy en totes les aventures que li toquen viure. Amb l'ajuda del Jorge Palacios aconsegueix sortir-se'n. Admira molt la seva mare, la Sara Boixeda, i en algun moment de la narració ella el decep. És un cop molt dur per al Pol, però encara no vol desconfiar; l'amor, la família i l'amistat són més forts que tots els entrebancs.

En Jorge Palacios és el veí de la Giovanna, pallaso i antic lluitador mexicà. Però en realitat no és res de tot això, o sí, però només com a tapadora. En realitat és un policia de Scotland Yard d'incògnit, que vol ajudar en Pol a trobar la seva padrina i, sobretot, desmantellar la màfia que s'amaga darrere l'operació Kyoto. El seu carisma, coratge i humor fan més agradables les aventures del Pol. És un personatge simpàtic i atractiu.

La Sara Boixeda és la mare del Pol, esmentada sovint pel seu fill. És una il·lustradora de contes infantils que té la virtut d'inventar-se històries ben construïdes i atractives. Els seus fills i el seu marit l'animen que escrigui les històries que inventa, però ella s'estima més explicar-les als seus fills quan li ho reclamen. És una artista amb cor de bohèmia, antiga hippy i amant dels horòscops. Però darrera d'aquest esperit lliure i innocent s'hi amaga quelcom fosc.

La Diana és la germana petita del Pol. Molt imaginativa, pastada a la mare, prefereix la ficció a la realitat. Està gelosa perquè el seu germà se n'ha anat a Londres, però aviat les

⁴ L'exploració entre els límits de la ficció i la realitat és un tema recurrent en l'Àngel Burgas. *Operació Kyoto* és l'obra en què més explícitament hi apareix. Els paràmetres temporals i espacials són alterats de tal manera que els propis personatges en algun moment donat han d'interrogar-se sobre si el que viuen forma part de la realitat o de la ficció. Aquesta pregunta es fa extensible als lectors, que alhora s'interroguen sobre la realitat o ficció de la trama.

històries de la mare i la seva pròpia imaginació l'endinsaran en un viatge molt més interessant que un simple cap de setmana a Londres.

La Giovanna Rognoni és la padrina d'en Pol. Hippy i també amant dels horòscops, amiga dels seus amics, confiada i innocent. És un personatge clau en la novel·la tot i que no hi apareix explícitament. De fet, gran part de la trama depèn de conèixer-ne el parador, per què l'han pogut segrestar, on s'amaga, si és viva o és morta.

La resta de personatges són orientals sofisticats i corruptes, com la Yoko, i anglesos com el Samuel, l'Oliver, el Rufus i altres, relacionats amb drogues, armes i diners, amb tota la policia de Scotland Yard perseguint-los en una operació secreta.

Suggeriments didàctics

1. Convé caracteritzar la *Operació Kyoto* en relació el gènere de novel·la negra. Proposeu al vostre alumnat que parli de les característiques més definitòries d'aquest gènere i analitzi en què s'hi adequa i en què se'n diferencia la novel·la.
2. La ciutat de Londres apareix com a marc espacial, un Londres que no té a veure amb el de les guies turístiques. Malgrat això, s'esmenten alguns llocs emblemàtics (Picadilly Circus, Hyde Park, la torre de Londres...), que els alumnes poden localitzar en un mapa de la ciutat i visitar virtualment mitjançant el Google Maps. A partir d'aquesta localització, poden assenyalar-ne els trets més característics en una descripció escrita.
3. Londres és una ciutat literària per excel·lència. S'han escrit moltes obres clàssiques ambientades en aquesta ciutat, algunes de les quals de gènere negre. Proposeu als nois i noies de fer en petit grup una recerca d'obres de gènere negre o similar ambientades a Londres. La recerca hauria d'incloure referències a escriptors i escriptores, títols i personatges londinencs. Després poden posar en comú els resultats de la seva recerca mitjançant exposicions orals o algun altre procediment com ara plafons expositius o presentacions digitals.
4. El personatge de la Sara Boixeda és un dels més atractius i claus de la novel·la. No és gratuït que el començament i el final de la novel·la estiguin dedicats a aquest personatge:

«Quan vaig néixer, la mare era una autèntica fanàtica dels horòscops i les cartes astrals.»

«La mare era la millor explicant històries.»

Hi ha moltíssimes referències dins la novel·la sobre la mare del Pol i la Diana fetes per ambdós fills i moltes comencen precisament parlant de la gran capacitat que la Sara tenia per explicar històries. Es podria fer una recerca d'aquestes mencions per constatar la importància d'aquest personatge i de la seva capacitat de creació. Analitzant-les, es pot arribar a fer una caracterització del personatge.

5. Moltes de les referències sobre la Sara Boixeda fan referència al procés creatiu ja que és il·lustradora de contes infantils i també una gran narradora. Sens dubte, es tracta d'un alter ego de l'escriptor, que va estudiar Belles Arts i ha estat professor de dibuix a la Secundària. Plategeu al grup-classe que, a partir d'aquesta doble dedicació del

personatge, concreti les similituds i les diferències entre el procés creatiu de la il·lustració i el de l'escriptura i com poden interactuar.

6. En moltes de les novel·les de l'Àngel Burgas hi ha soterrades referències i homenatges als clàssics. A *Operació Kyoto* la Diana esmenta *La volta al món en 80 dies*, de Jules Verne (pàg. 16). A partir d'una recerca sobre aquesta obra i el seu autor, podeu plantejar al vostre alumnat quin ensenyament conté aquesta referència en el context de la novel·la i en concret en relació a la Diana. Si convé, també es pot analitzar aquest personatge.
7. Els canvis de veus narratives fan que aquesta novel·la esdevingui un homenatge a la capacitat creativa i un joc metaliterari. A l'última frase de la novel·la, el protagonista arriba a plantejar-se que «potser tot era producte de la seva imaginació». Aquest final obert invita a continuar les aventures del Pol. Proposeu als nois i noies que escullin una de les veus narratives que apareixen a la novel·la i n'escriuin una continuació. Si convé, poden analitzar-se aquestes diferents veus narratives tot definint-ne les característiques a partir de la identificació de fragments representatius.
8. Les característiques de la novel·la fan propici un debat més general sobre la literatura, sobre el gust per escoltar i llegir històries inventades, sobre l'atracció de la ficció, fins al punt de, com diu la Diana, «preferir la ficció a la realitat». Al voltant d'aquestes qüestions pot organitzar-se un debat sobre la funció de la literatura.
9. *Operació Kyoto* és també una novel·la sobre l'amistat. En un moment de la història el Jorge Palacios explica una anècdota personal al Pol (pàgines 176-184). Què pot voler dir-li al Pol amb aquesta anècdota? Proposeu al grup-classe d'analitzar aquest passatge per definir la relació d'amistat existent entre els dos personatges. A partir d'aquesta anàlisi, demaneu l'opinió a l'alumnat al voltant de l'amistat.
10. Hi ha un gran contrast entre el Rufus del començament de la novel·la i el que apareix al capítol 10, sota els efectes de la síndrome d'abstinència. A partir de l'anàlisi de l'evolució del personatge, pot introduir-se la reflexió sobre els efectes de les drogues en la personalitat. La guia didàctica *I tu què en penses?* pot servir per aprofundir en aquesta temàtica.

4. QUÈ HA ESCRIT?

Novel·la

- *Show*. Barcelona: Proa, 1999.
- *Adéu*. Barcelona: Proa, 2002.
- *La fi d'Europa*. Barcelona: RBA, 2006.
- *L'habitació d'en Beckwitt*. Barcelona: Empúries, 2009.

Narrativa juvenil

- *Petites històries del Globus*. Barcelona: Casals, 2001.
- *L'anticlub*. Barcelona: La Galera, 2002 (2011).

- *Petites històries subterrànies*. Barcelona: Casals, 2003.
- *MAX*. Barcelona: La Galera, 2004.
- *El club de la cistella*. Barcelona: La Galera, 2007.
- *Operació Kyoto*. Barcelona: Alfaguara, 2007.
- *Una cançó per a Susanna*. Barcelona: La Galera, 2008.
- *Segon trimestre*. Barcelona: La Galera, 2009.
- *L'ocupant*. Madrid: Oxford University Press, 2010.

Adaptacions

- VERNE, Jules. ·*La volta al món en 80 dies*, de Jules Verne. Barcelona: Castellnou, 2005 (2010).
- STEVENSON, Robert Louis. ·*El cas misteriós del Dr. Jekyll i Mr. Hyde*. Barcelona: La Galera, 2007.
- ALCOTT, Louisa May. *Donetes*. Barcelona: Lumen, 2011.

Col·laboracions

- *Àlícia i el país de meravelles*. Barcelona: La Galera, 2007.
- *Mira'm. Contes de vides especials*. Valls: Cossetània, 2009.
- *Figueres insòlita*. Figueres: Carles Coll Costa, 2009.

Teatre

- Una peça de Jenny Hollan. Berga: L'Albí, 2008.

5. PREMIS LITERARIS

- Mercè Rodoreda de narrativa, 2001: *Adéu*.
- Crítica Serra d'Or de narrativa, 2003: *Adéu*.
- Joaquim Ruyra de narrativa juvenil, 2003: *MAX*.
- Ramon Vinyes de teatre, 2004: *Una peça de Jenny Hollan*.
- Josep M. Folch i Torres, 2006: *El club de la cistella*.
- La Galera de narrativa para joves lectors, 2008: *Segundo trimestre*

6. ENLLAÇOS D'INTERNET

- *àngel burgas.cat* [web]. <<http://www.angelburgas.cat/>> [Consulta: 16 de juny de 2011]
- BARBA, Carme. *Bullying: parlem d'allò que ens importa?* [webquest] <<http://webquest.xtec.cat/webquest2009/bullingwq1/index.htm>> [Consulta: 16 juny 2011]
- BURGAS, Àngel. *Arranca l'eix* [bloc]. <<http://arrancal.blogspot.com/>> [Consulta: 16 juny 2011]
- BURGAS, Àngel. «Autoretrat amb bolígraf a la mà» [article en línia]. *Faristol*, 70. Juny 2011. <http://www.clijcat.cat/faristol/paginas/detall_articulos.php?recordID=220> [Consulta: 16 juny 2011]
- BURGAS, Àngel. *M.A.X.* [guia de lectura en línia]. La Galera. <http://www.editorial-lagalera.com/ftp/grec/lagalera2/plector/html/F_9788424682637.xml> [Consulta: 16 juny 2011]
- *Eduació intercultural* [web]. Fundació Servei Gironí de Pedagogia Social. <http://www.fundaciosergi.org/educacio_intercultural/index.php> [Consulta: 16 juny 2011]
- FARNÓS, Lorena [webquest]. *L'anorèxia al descobert*. <<http://sites.google.com/site/unmonrural/>> [Consulta: 16 de juny de 2011]
- *I tu, què en penses?* [material didàctic en línia]. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya. <<http://www.gencat.cat/salut/depsalut/html/ca/dir2178/doc6170.html>> [Consulta: 16 juny 2011]
- *Tots tenim drets* [webquest]. Amnistia Internacional. <<http://www.amnistiacatalunya.org/edu/material/webquest/local/totstenimdrets.html>> [Consulta: 16 juny 2011]
- *Operació Kyoto* [guia didàctica en línia]. Alfaguara Grup Promotor <http://www.alfaguaraij.cat/upload/ficheros/operacio_kyoto.pdf> [Consulta: 16 de juny de 2011]
- *Pequeñas historias del Globo* [guia didàctica en línia]. Bambú Lector. Editorial Casals. <http://www.bambulector.com/libro/pequenas-historias-del-globo_80070415> [Consulta: 16 juny 2011]
- TRÈMOLS, B. *L'anticlub* [guia de lectura en línia]. La Galera. <http://www.editorial-lagalera.com/ftp/grec/lagalera2/plector/html/F_9788424695354.xml> [Consulta: 16 juny 2011]